

Ystads kommun

Samrådsmöte med Byalagsrådet 2023-12-04

Tid: måndagen den 4 december 2023, kl. 15.00 – 17.00

Plats: Sessionssalen, Nya Rådhuset, Ystad

Deltagare:

Henning Wittmeyer, ordförande byalagsrådet

Stefan Jönsson, Bussjöbygdens byalag

Tommy Olsson, Bussjöbygdens byalag

Stig-Arne Johansson, Glemmingebro byalag

Susanne Durlind, Glemmingebro byalag

Ingegerd Råberg, Kåseberga byalag

Amie Söderkvist, Kåseberga byalag

Peter Stålhammar, Köpingebro byalag

Per-Ola Westerdahl, Köpingebro byalag

Bengt Olhagen, Löderup byalag

Anne-Maj Bondesson, Sjörup Vallösa byalag

Petra West Stenkvis, Snårestad byalag

Lena Oske, Stora Herrestad byalag

Marie Lundberg, Svarte byalag

Anders Karlgren, Svarte byalag

Grethe Lindhe, Kabusa byalag

Ystad kommun:

Paula Nilsson, ordförande Kommunstyrelsen

Gunilla Andersson, 1:a vice ordförande Kommunstyrelsen

Kevin Rasmussen, 2:a vice ordförande Kommunstyrelsen

Sofia Öreberg, Samhällsbyggnadschef

Moa Larsson, förvaltningskoordinator

Jörgen Nilsson, säkerhetssamordnare

Therese Waldehov, landskapsarkitekt

Övriga

Melissa Nyström, projektledare Sjöbo kommun (medverkar digitalt)

Ystads kommun

Information om Leader-projektet Från ödehus till drömhushus och levande landsbygd.

Ystads kommun har tidigare informerat byalagsrådet om kommunens ödehusinventering och Byalagsrådet har efterfrågat en återkoppling. Tillsammans med Tomelilla och Sjöbo kommuner ingår Ystad i Leader-projektet Från ödehus till drömhushus och levande landsbygd. Melissa Nyström, projektledare presenterar det pågående arbetet.

- Det finns idag ingen tydlig definition av vad ett ödehus är men generellt handlar det om att hus står tomma och inte nyttjas. Fastighetsägaren kan bo utomlands eller så är det ett sommarhus som glömts bort.
- Syftet med projektet är att ödehusen ska användas i högre grad än vad de gör idag samt att skapa en medvetenhet och förståelse för varför husen står tomma.
- Genom projektet hoppas man bidra till hållbar utveckling genom att använda befintliga resurser, skapa bostäder på redan nyttjad mark samt att möjliggöra för bostäder på landsbygden och därigenom behålla service.
- Det finns utmaningar i projektet i att hitta den rätta ägaren, till exempel i de fall det är ett dödsbo. Anledningarna till att personer inte vill sälja av sin fastighet kan vara att det finns emotionella kopplingar till fastigheten eller att man inte vill ha nya grannar.
- Många av dem som kontaktas har trott att husen är i mycket bättre skick än vad de faktiskt är. Förståelsen för vad som händer när man inte tar hand om fastigheterna är ganska bristfällig.
- Hittills har projektet fokuserat på att inventera vilka ödehus som finns. I Ystad fick allmänheten tipsa om tänkbara ödehus. I Tomelilla och Sjöbo har man i stället arbetat med kartläggning utifrån sophämtning m.m. I Ystad finns idag 6 aktuella fastigheter inom projektet. Några av de ödehus som kom in via tips visade sig inte vara öde.
- Inom projektet kan man inte sälja fastigheterna men genom ett kontaktnät med mäklare och banker kan man stötta och inspirera ägarna i att gå vidare till beslut om hur fastigheten ska användas vidare. Idag finns två hus ute till försäljning.
- Framöver kommer projektet innehålla workshops och seminarier för att hitta nya sätt att fundera över problematiken med ödehusen. Projektet kommer pågå till sista november 2024 och kommer avslutas med en fotoutställning.

Återkoppling om Effektiv samordning för ökad trygghet

Jörgen Nilsson, säkerhetssamordnare på Ystads kommun har tidigare besökt byalagsrådet för att informera om projektet Effektiv samordning för ökad trygghet. Byalaget har efterfrågat en återkoppling om projektet. Vid tidigare tillfälle uppmuntrades byalagsrådet och byalagen att som byalag eller enskild anmäla sig som informatörer inom projektet.

- Genom EST samlar kommunen in information om trygghetsläget i hela kommunen. I nuläget är rapporteringen begränsad från byarna. Idag finns det 27 informatörer i kommunen och det finns inga begränsningar i om det är en stor eller liten verksamhet som rapporterar.

Ystads kommun

- Om man anmäler sig som informatör delar man kontinuerligt information om trygghetsläget i sitt närområde. En grupp bestående av Jörgen, polisen och fältarbetare, sätter ihop en lokal lägesbild som man får ta del av när med och rapporterar.
- Det som har ändrats sedan sist Jörgen berättade om arbetet är att kommunerna fått ett större ansvar för det trygghetsskapande arbetet. Kommunen ska rapportera till MSB och man vill att kommunen ska jobba långsiktigt

Inspel:

- Henning påpekar att sist Jörgen besökte byalagsrådet var deras förslag att man skulle använda sig av kommunens felrapporteringssystem. Jörgen svarar att den metod som de arbetar efter som är lagstadgad och att de därför har ett eget system för trygghetsfrågor. En deltagare uppmärksammar också att man inte får återkoppling på samma sätt i felanmälanssystemet.
- En annan mötesdeltagare påpekar att det är svårt att ha överblick över vad som händer i en hel by och att det därför är svårt att ta på sig uppgiften.
- En tredje mötesdeltagare påpekar att man i många områden redan arbetar med grannsamverkan där man rapporterar till polisen. Jörgen svarar att om man rapporterar inom grannsamverkan kommer informationen också till kommunen.
- Ett sista inspel kommer från en mötesdeltagare som menar att den samlade rapporten bör vara intressant för alla och att fler säkert skulle vilja ta del av den. Jörgen svarar att ska man få en lägesrapport så får man också bidra genom att vara informatör.
- Är man intresserad av att vara informatör för sitt närområde inom projektet kan man höra av sig till Moa, på moa.a.larsson@ystad.se, så vidarebefordrar hon det till Jörgen.

Nästa års budget för Samhällsbyggnadsbidraget

Henning Wittmeyer, ordförande i byalagsrådet presenterar en önskad avsiktsförklaring från Ystads kommun beträffande medel till landsbygden. Han betonar att han är medveten om att budgetramarna redan är satta för 2024. Samma begäran om avsiktsförklaring om 1 promille målet har visats på samrådsmötet under 2019.

- Henning har tittat på befolkningsstatistik från 2018, då bodde 35 % utanför Ystad stad. Med antagandet att den del av kommunalskatten som går till Ystads kommun är i proportion till antalet invånare betydde det att 525 millioner kronor kom från dem som bodde utanför Ystads stad. Om en 1 promille av detta skulle gå tillbaka till byalagen i form av driftspengar skulle det motsvara 525 tusen kronor.
- Henning påpekar att driftsmedlen är en hävstång till vad byarna kan genomföra. Han menar att mycket kan göras med ideella krafter men inköp av materiel och maskinhyra kräver medel. Genom sådana ideella arbetsinsatser kan en by svetsas samman. De investeringar som Ystad kommun gör på landsbygden görs ofta med Ystad kommuns personal eller genom upphandling och är mycket dyra i jämförelse med byalagens ideella kostnader.
- Investeringarna har de senaste åren legat kring 1,5 millioner kronor inom projektet Fokus på byarna eller för de riktade satsningar för landsbygden. Driftsmedel i form av samhällsbyggnadsbidraget har ökat från 0,1 mnkr till 0,2 och sedan tillbaka till 0,1 under 2023. Villkoren för att få tillgång till dessa medel har ändrat under åren. I Fokus på

Ystads kommun

byarna skulle kommunen ha rådigheten över marken och åtgärderna, som byalagen kunde ansöka om, skulle inte öka kostnaderna för drift och underhåll. För riktade satsningar på landsbygden ska kommunen fortsatt ha rådighet och kommunen identifierar också åtgärder utifrån bland annat inspel på byaträffar. Det omfattar att nu står kommunen också för driftskostnader. För Samhällsbyggnadsbidraget krävs bland annat att byalaget har rådighet över marken, och att byalaget tar eget ansvar för såväl genomförande som framtida skötsel - vilket innebär att det inte kan vara på kommunens mark.

- Byalagsrådet önskar följande:
 - Att byalagen kan ansöka om både investeringsbidrag och samhällsbyggnadsbidrag. Det betyder att byalagen vill kunna söka investeringsmedel även utan att ha en byaträff samt att byalaget står för genomförandet av investeringen.
 - Vid investeringar på ett objekt som inte kommunen äger vill byalagen genom avtal kunna ge kommunen rådighet över objektet för en avtalad tid.
 - För varje investering eller annan åtgärd finansierad av kommunen ska avtal skrivas som specificerar om något behöver underhållas av byalagen. Byalagsrådet tycker inte att det är acceptabelt att underhållet sköts av kommunen för investeringar i staden, där kommunen äger marken, men att byalagen ska sköta underhållet på landsbygden på kommunens mark. Byalagsrådet menar att Ystad kommun nu i efterhand försöker ålägga byalagen ett stort ansvar för underhållet. Byalagsrådet ifrågasätter om detta stämmer med kommunallagen om likaberättigande. Om det är möjligt och lämpligt kan i vissa fall kommunen avtala att underhållet görs i byalagen mot en rimlig ersättning.
 - Öka samhällsbyggnadsbidraget (driftsmedel), på sikt till 1 promille av skatteunderlaget från landsbygden.

Inspel:

- Gällande de skötselåtgärder som byalaget nu har fått förtydligt påpekar Sofia att detta var premissen under projektet Fokus byarna, vilket kommunicerades skriftligt till byarna vid ansökningsprocessen. Då möjliggjordes investeringar som är lite extra, just för att möjliggöra mer i byar, där motsvarande finns inte i stan.
- Sofia fortsätter med att påpeka att de riktade investeringsmedel som fått en ny process och form har tillkommit i samråd med byalagsrådet. I processen har man släppt att byalagen ska ta hand om driften och då är det kommunen som bedömer vad som är relevant att satsa på utifrån inspel på byaträffarna.
- Flera byalag påpekar att det aldrig skrivits avtal om skötseln vilket innebär att informationen inte förts över mellan olika ordföranden i byalaget. När investeringarna inte tagits omhand innebär det stora omkostnader att plötsligt få ansvar för skötseln.
- Sofia håller med om att det historiskt varit otydligt, men satsningar har gjorts av välvilja och vid tidpunkten var premisserna kända. De utskick som nu gjorts har varit i syfte att tydliggöra ansvarsfördelningen.
- Sofia betonar att budskapet från byalaget gått fram och förvaltningen är beredda att se över hur ansvaret kan fördelas. Ett alternativ framåt kan eventuellt vara att använda de riktade investeringsmedel för landsbygden till att reinvestera i det som redan har byggts. På motsvarande vis används till exempel årliga investeringsmedel för lekplatser eller

Ystads kommun

parker främst till att reinvestera i det som redan finns. Tills vidare gäller dock det som är skickat till byalagen.

- Paula och Kevin tackar för Hennings medskick till budgetarbetet.

Återkommande kollektivtrafikfrågor

Moa Larsson berättar om aktuella kollektivtrafikfrågor.

- I Tågtrafiken så är det fortsatt problem med inställda tåg och punktlighet.
- Trafikverket arbetar med trädsäkring av Österlenbanan för att slippa stänga av banan när det blåser mycket. Trädsäkringen pågår men har enligt Skånetrafiken blivit försenad, den förväntas vara färdig under 2024.
- Den 10 december ändras Skånetrafikens tidtabell och då kommer även tågtidtabeller beröras vilket beror på ombyggnation av Svedala station. Det innebär byte med viss väntetid i Ystad för resenärer mellan Simrishamn och Malmö.
- Även många bussar (regionbussar och stadsbussar) får nya tider vilket innebär generell sämre passning mellan tåg och vissa bussavgångar eftersom Ystadbanan och Österlenbanan inte har synkroniserade tider. Nya tidtabeller samt generell information finns på Skånetrafikens hemsida.
- Förändringen av tidtabellen innebär att högstadieläverna i Ystads kommunala grundskolor som åker tåg från Köpingebro till Ystad kommer för sent till sina skolor på morgonen mellan tisdag och fredag. Därför har Ystads kommun satt in särskild skolskjuts för de här eleverna dessa dagar.
- Kollektivtrafiknämnden i Region Skåne har fattat beslut om två områden för pilotprojektet Plusresa, dels Svalövs kommun, dels Sjöbo kommun, med möjlighet för vissa områden i Ystads och/eller Tomelilla kommuner. Ett första möte har hållits kring vilket område som ska omfattas. Ystads kommun är inte uteslutet än, men det lutar mer åt ett område norr om Sjöbo och Tomelilla tätorter. Piloten ska pågå i ett år och fokus är att testa olika lösningar för flexibelt resande på landsbygden.

Information om pågående landsbygdsinsatser

Moa Larsson och Therese Waldehov informerar om pågående landsbygdsinsatser

Landsbygdsinvesteringar 2023

Therese Waldehov, landskapsarkitekt, informerar och visar bilder på de investeringar som genomförts under året inom ramen för riktade satsningar för utveckling av landsbygden.

Kåseberga: Åtgärd med elektroniska parkeringsskyltar är genomförd. Tyvärr fungerar de funkcar inte.

Löderup: Åtgärd för komplettering med solskydd på lekplatsen är beviljad. Hur åtgärden ska genomföras har inte landat då det är svårigheter med många ledningar i marken. Förslag finns att i stället bygga ett lekhus. Dialog förs med byalaget.

Sövestad: Skateramp/ kick-ramp är invigning med skolan och över 100 elever kom. Rampen används flitigt. Platsen runt omkring är asfalterad för att på sikt kunna utvecklas mer.

Ystads kommun

Bjäresjö: Skissande pågår i dialog med byalaget för en ny mötesplats, troligtvis i form av en pergola.

Glemmingebro: Upprustning av lekplatsen pågår med grävning och rivning av den befintliga lekplatsen. Dock behöver det sättas på paus på grund av kylan.

Inspel:

- Svartes byalag påpekar att det inte finns någon lekplats i hela västra Svarte. Byggbolaget Granitor har menat att det är samfälligheternas sak, vilket skapar konflikter i området. Sofia svarar att man från kommunens sida bara kan beklaga att informationen från Granitor varit otydlig i samband med att de sålt bostäder, där fastighetsägarna samtidigt blir delägare i samfälligheter.
- Kevin undrar om man har tagit hänsyn till att byalaget använder vatten från det gamla stationshuset i Glemmingebro ifall det ska säljas. Sofia svarar att det ligger på samhällsbyggnadsnämnden att ta beslut om huset ska säljas.

Samhällsbyggnadsbidraget 2024

- Innan jul kommer byalagen få ut information och ansökningsblanketter om samhällsbyggnadsbidraget 2024, under förutsättning att medel avsätts i samhällsbyggnadsnämndens internbudget. Upplägget kommer vara samma som tidigare år. Sista ansökningsdag är den 18 februari.
- Redovisning av hur årets bidrag använts ska skickas in till kommunen innan årsskiftet till sam@ystad.se, skriv samhällsbyggnadsbidrag i ämnesraden.

Landsbygdspriset 2024

- En ny nomineringsperiod för Landsbygdspriset öppnar den 4 december och är öppen till den 31 mars. Byalagen uppmuntras att sprida ordet!

Utveckling av landsbygdens sidor på hemsidan och hur byalagen kan bidra

- Utvecklingen av landsbygdens sidor på hemsidan är en utpekad åtgärd i landsbygdsstrategins handlingsplan. Moa kommer påbörja arbetet under våren men önskar få en liten referensgrupp att arbeta med. Vid intresse, anmäl det till Henning.

Lägesuppdatering kring rutin för samverkan

- Att ta fram en ny rutin för samverkan, att ersätta den tidigare samarbetsplatsformen, är en utpekad åtgärd i landsbygdsstrategins handlingsplan. Syftet är att skapa en samsyn i förhållande till hur Ystads kommuns och byalagsrådet och byalagen ska samverka genom till exempel samrådsmöten och byaträffar.
- Ett utkast finns som byalagsrådets presidium har gett input på.

Ystads kommun

Tider för byaträffar våren 2024

- Under våren tillgängliggörs tre nya tider för byaträffar. Vid intresse ansök till sam@ystad.se senast tre veckor innan, men gärna tidigare. Skicka då även in frågeställningar att diskutera vid träffen. Tillfällena är följande:

14 mars, kl. 17.00—19.00

25 april, kl. 17.00—19.00

30 maj, kl. 17.00—19.00

Tider för Samrådsmöten våren 2024

Våren datum för samrådsmöten mellan Ystads kommun och Byalagsrådet blir följande:

11 mars 15.00—17.00

27 maj 15.00—17.00

Mötet avslutas

Henning Wittmeyer tackar Paula Nilsson för gott samarbete under året och önskade henne en God jul.

Antecknat av Moa Larsson, Samhällsbyggnadsförvaltningen